

بررسی تأثیر لایحه صیانت، کرامت و تأمین امنیت زنان در کاهش خشونت‌های اجتماعی و خانواده

گروه حقوق، واحد اردبیل، دانشگاه آزاد اسلامی، اردبیل، ایران
گروه مطالعات زنان، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران
گروه حقوق، دانشگاه تهران، تهران، ایران

سعید نامدار ^{id}
آناهیتا سیفی* ^{id}
ایرج گلدوزیان ^{id}

a.seifi@atu.ac.ir

پذیرش: ۱۴۰۰/۰۲/۳۰ | ایمیل نویسنده مسئول:

دریافت: ۱۳۹۹/۰۸/۲۰

فصلنامه علمی پژوهشی
خانواده درمانی کاربردی

شاپا (الکترونیکی) ۲۴۳۰-۲۷۱۷
<http://Aftj.ir>

دوره ۲ | شماره ۲ پیاپی ۶ | ۴۸۰-۴۹۵
تابستان ۱۴۰۰

نوع مقاله: پژوهشی

چکیده

هدف: یکی از موضوعات مهم حقوق بشری، مسئله خشونت علیه زنان است. با عنایت به این که مقابله با همه‌ی اشکال خشونت دارای اهمیت است، اما ارتکاب خشونت خانگی به دلیل شیوع بسیار در کشورهای جهان و به دلیل آسیب‌های جدی جسمی و روحی که بر زنان دارد، به عنوان مهم‌ترین مصداق خشونت، محور توجه دولت‌ها و اعمال راهکارهایی در دو حوزه داخلی و بین‌المللی شده است. خشونت در واقع شامل هر نوع خشونت جسمی، روانی و جنسی و غیره در حوزه خانواده و جامعه می‌شود؛ از این رو هدف پژوهش بررسی تأثیر لایحه صیانت، کرامت و تأمین امنیت زنان در کاهش خشونت‌های اجتماعی و خانواده بود. **روش پژوهش:** مقاله حاضر با روش توصیفی تحلیلی و با استفاده از روش کتابخانه‌ای به بررسی موضوع مورد اشاره پرداخته است. **یافته‌ها:** نتایج مقاله بر این امر دلالت دارد در صورت تصویب و اجرای لایحه صیانت کرامت و تأمین امنیت زنان به‌واسطه‌ی تدابیری همچون تأسیس صندوق حمایت از زنان، واحد ویژه امنیت بانوان در کلانتری‌ها، جرم انگاری خون بس، استفاده از ظرفیت برخی دستگاه‌ها و نهادها برای تأمین امنیت زنان در لایحه حفظ کرامت و تأمین امنیت زنان، جرم انگاری برای هر نوع خشونتی در لایحه... می‌تواند در کاهش خشونت‌ها در خانواده مؤثر و مفید باشد. **نتیجه‌گیری:** در صورت تصویب نهایی لایحه حفظ کرامت و تأمین امنیت زنان در برابر خشونت در مجلس اگر فرد محکوم نتواند دیه زن خشونت دیده را بدهد، صندوقی پیش‌بینی شده تا خسارات زنان پرداخت شود، در این لایحه نوآوری‌های خاصی مانند جرم انگاری برای برخی رفتارها که تاکنون جرم انگاری نشده بود وجود.

کلیدواژه‌ها: زنان، امنیت، خشونت خانگی، مداخله دولت، لایحه صیانت از کرامت زنان

به این مقاله به شکل زیر استناد کنید:

درون متن:

(نامدار، سیفی و گلدوزیان، ۱۴۰۰)

در فهرست منابع:

نامدار، سعید، سیفی، آناهیتا، و گلدوزیان، ایرج. (۱۴۰۰). بررسی تأثیر لایحه صیانت، کرامت و تأمین امنیت زنان در کاهش خشونت‌های اجتماعی و خانواده. فصلنامه خانواده‌درمانی کاربردی، ۲(۲ پیاپی ۶): ۴۹۵-۴۸۰.

مقدمه

شایان ذکر است مصادیق خشونت در فرهنگ‌های مختلف، کم‌وبیش متفاوت است و نمی‌توان کلیشه‌ای ثابت در تمام فرهنگ‌ها، برای تعیین خشونت خانگی به کار گرفت؛ به عنوان مثال در جوامعی که قانون و فرهنگ مرد را موظف به تأمین هزینه‌های اقتصادی همسر می‌کند، عدم پشتیبانی اقتصادی می‌تواند مصداق خشونت باشد؛ اما در جایی که چنین انتظاری از مرد نیست، عدم حمایت اقتصادی، خشونت تلقی نمی‌گردد. با وجود این که در بند پنجم اعلامیه وین ضرورت توجه به تأثیر مفاهیم مهمی از قبیل فرهنگ و ادیان سنت‌های مختلف بر حقوق بشر مورد تأکید قرار گرفته، اما موضوع خشونت علیه زنان عمدتاً با نگاهی صرفاً جهانی مورد توجه قرار می‌گیرد؛ خشونت خانگی علیه زنان مرز نمی‌شناسد، محدود به کشورهای در حال توسعه و جهان سوم و دارای نظام‌های سنتی نیست. زنان غربی نیز از این ناهنجاری احساس ناامنی می‌کنند (رهگشای، ۱۳۹۵: ۱۲۳)

امروزه بشریت نسبت به شناسایی و تشخیص اصول و ارزش‌ها و قوانین و قواعد و هنجارهای حقوق بشر، راهکارهای تضمین و اجرا و نظارت بر آن‌ها از رهگذر مجموعه‌ای از اسناد و آموزه‌ها و نهاد اقدام کرده‌اند که از آن با عنوان نظام بین‌المللی حقوق بشر یاد می‌شود (خاقانی، ۱۳۹۹: ۹۲). ناکامی جریان کلی رشد بشریت و حقوق بشر بین‌المللی در ایجاد دنیایی عادلانه‌تر زمانی بیشتر خود را نمایان کرد که در ایجاد عدالت برای بخش زیادی از بشریت یعنی زنان ناتوان بود که باعث شد که از اواسط دهه ۱۳۶۰ و در راستای تحقق عدالت جنسیتی، رویکردهای زن محور وارد تحقیقات مربوط به توسعه شوند و در سوگیری‌های گوناگون از برابری فرصت برای زن و مرد، اشتغال زنان و افزایش رفاه و مقابله با خشونت علیه زنان از آن‌ها دفاع کنند، اما با وجود این تلاش‌ها، آمارهای بین‌المللی نشان دهنده پیشرفت چندانی در این حوزه به ویژه در جوامع در حال توسعه نیست (شریفی، فتحی، سفیری، ۱۴۰۱: ۶). اعمال خشونت‌آمیز علیه بشریت به ویژه بانوان یکی از منزجرکننده و تلخ‌ترین تجربه‌ها، ستم و ظلم بر امنیت و حقوق بانوان و زنان از دیدگاه حقوق بشر هست که در سرتاسر تاریخ با ضعف و شدت وجود داشته است، چون زنان و دختران دارای روحیه‌ای لطیف و از نظر خلقت جسمانی نسبت به مردان ظریف‌تر می‌باشند، واضح است که در برابر خشونت آسیب‌پذیرترند و اثرات تخریبی این آسیب‌ها بر آنان، از نظر روحی و روانی در زنان و خانواده کاملاً برجسته است. یکی از مشکلات اساسی در از بین بردن خشونت بر علیه زنان این است که در جوامع در حال توسعه یک مکانیزم و گام اساسی در ثبت خشونت و داده‌های معتبری در مورد میزان خشونت و اهرم‌های جلوگیری از خشونت علیه زنان وجود نداشته است (نور، چاديجه، رودپتین، ۲۰۲۲). خشونت خانگی علیه زنان مرز نمی‌داند، محدود به کشورهای جهان سوم و در حال توسعه یا دارای نظام‌های کلاسیک نیست. تقریباً همه زنان از این‌گونه ناهنجاری‌ها احساس ناامنی می‌کنند. اگرچه اقدامات جنبش‌های طرفدار حقوق زنان تا حدود زیادی توانست خشم بی‌منطق علیه زنان را تعدیل کند، به‌گونه‌ای که ایران جهت تعدیل خشونت‌های علیه زنان به کنوانسیون‌های بین‌المللی از قبیل میثاق بین‌المللی حقوق اقتصادی اجتماعی و فرهنگی، کنوانسیون بین‌المللی حذف همه اشکال تبعیض نژادی پیوسته است لذا همواره در

حال ارتقا سیاست‌های حقوقی خود و راهبردهای کلان در جهت فراهم آوری استیفای حقوق اعضای جامعه خود به خصوص زنان هست ولی باز طبق تحقیقی میزان شیوع خشونت خانگی بر علیه مادران باردار ۵۲ درصد گزارش شده است که خشونت فیزیکی ۱۹ درصد، خشونت جنسی ۳۱ درصد و خشونت روحی روانی ۴۵ درصد شد (سلیمانی، دل‌پیشه، احمدی، خادمی، جعفری‌نیا، ۱۳۹۴: ۹۷۳).

در واقع امروزه خشونت خانگی بر علیه زنان به یک مسئله عمومی جهانی تبدیل شده است به گونه‌ای که در سال ۱۳۹۹ شمسی لایحه‌ای تحت عنوان لایحه «صیانت، کرامت و تأمین امنیت بانوان در برابر خشونت» در قوه قضائیه جمهوری اسلامی ایران مصوب و به مجلس ارسال شد که کلیات لایحه «حفظ کرامت و حمایت از زنان در برابر خشونت» در ۲۵ شهریور ماه سال ۱۴۰۰ با یک فوریت در مجلس جمهوری اسلامی ایران پذیرش شده است که تا اکنون در صف صحن علنی مجلس قرار دارد. آنچه موضوع این مقاله است ابتدا به ماهیت خشونت‌های خانگی و سپس تحلیل جرم‌شناسانه و پیشگیرانه لایحه مزبور در خشونت خانگی علیه زنان است.

روش پژوهش

روش پژوهش حاضر توصیفی تحلیلی و با استفاده از روش کتابخانه‌ای و مرور و مطالعه کتب و مقالات موجود در زمینه طرح صیانت از زنان انجام شد و ۲ هدف عمده را پی گرفت:

- ۱- مفهوم خشونت علیه زنان در لایحه صیانت، کرامت و تأمین امنیت زنان
- ۲- ضرورت و اهداف لایحه صیانت، کرامت و تأمین امنیت زنان

یافته‌ها

بر طبق ماده دو لایحه صیانت، کرامت و تأمین امنیت بانوان هر رفتار قصدی و عمدی که به جهت جنسیت یا موقعیت آسیب‌پذیر یا نوع رابطه مرتکب، بر زن واقع شود و موجب ورود آسیب یا ضرر به جسم یا روان یا شخصیت، حیثیت و یا حقوق و آزادی‌های قانونی زن گردد در قالب یکی از عناوین جرائم علیه تمامیت جسمانی، جرائم علیه حیثیت معنوی و روانی، جرائم علیه عفت و اخلاق عمومی، جرائم علیه حقوق و تکالیف خانواده و جرائم علیه آزادی‌های مشروع بانوان مطابق مقررات این قانون رسیدگی می‌شود. وقوع خشونت‌ها علیه بانوان به خصوص پخش اخباری مبنی بر سوء استفاده از زنان و تجاوز به حقوق آن‌ها در سینما و ... توجهات زیادی را به وجود قوانین بازدارنده معطوف کرده است به گونه‌ای که باز توجهات زیادی به لایحه صیانت، کرامت و تأمین امنیت زنان را به خود جلب کرده است. بدین‌سان حمایت از زنان از دو راه قابل تصور است ۱- از طریق توجه به نهادهای عدالتی و سیاست‌گذار در جهت تصویب قوانین بازدارنده پویا مانند مجلس شورای اسلامی در جهت تصویب لایحه صیانت، کرامت و تأمین امنیت زنان ۲- توجه به نقش نهادهای اجرایی مانند پلیس در اجرا قوانین و کاهش بزه بر علیه زنان (میلانی، ۱۴۰۰: ۶۸).

ب- ضرورت لایحه صیانت، کرامت و تأمین امنیت زنان

علی‌رغم پیشرو بودن جامعه ایرانی در حفظ کرامت زن نسبت به جوامع دیگر و غنای آموزه‌های دینی در حفظ امنیت روانی، جسمی و جنسی زن و اصول مترقی قانون اساسی، برخی از اهداف مدنظر تاکنون محقق نشده است؛ هر چند در قوانین مختلف و به صورت پراکنده مقرراتی در این زمینه وجود دارد لکن تجمیع و انسجام آن‌ها در کنار جرم‌انگاری اشکال جدید مزاحمت و تعدی به حقوق بانوان، ایجاب می‌کند که تدابیر پیشگیرانه و حمایتی از یکسو و مقررات کیفری خاص از سوی دیگر تقویت و توسعه یابد. در این طرح حفظ کرامت و امنیت روح و جسم بانوان در گرو حفظ نظام خانواده مدنظر بوده و تلاش شده است که قوانین و مقررات به‌گونه‌ای باشد تا مداخلات پیشگیرانه و کیفری، ضمن صیانت، کرامت و تأمین امنیت بانوان در برابر خشونت منجر به حفظ و ارتقاء نظام خانواده شود. (مجلس شورای اسلامی، ۱۳۹۴: ۲).

پ- اهداف لایحه صیانت، کرامت و تأمین امنیت زنان

الف - تأمین امنیت و صیانت از کرامت بانوان

ب - تحکیم مبانی خانواده و حفاظت از کیان آن

پ - افزایش سطح آگاهی عمومی و آموزش‌های اختصاصی در زمینه مقابله با بزه موضوع این قانون

ت - توسعه دانش و فناوری در زمینه عدالت اجتماعی و صیانت از کرامت بانوان و حفظ نظام خانواده

ث - ارتقاء شاخص‌های دادرسی اسلامی و عادلانه در خصوص بانوان موضوع این قانون

ج - پیشگیری از جرائم خشونت‌آمیز علیه بانوان.

چ - حمایت از بانوان بزه دیده یا در معرض بزه دیدگی.

۲- تقسیم‌بندی خشونت برحسب ماهیت و نوع آن

خشونت جسمی

این نوع تبعیض یکی از آشکارترین و ملموس‌ترین تبعیض‌هایی است که معمولاً علیه زنان رخ می‌دهد. خشونت یا تبعیض بدنی عبارت است از: «هر عمل فیزیکی که به قصد آزار یا کنترل به بدن زن آسیب برساند». نمونه‌هایی از اشکال مختلف این نوع تبعیض عبارتند از: شکنجه، ضرب و شتم، قتل، شکستگی و آسیب‌های داخلی مانند ضربه مغزی. سقط جنین، ختنه، اسیدپاشی، کشیدن مو، سوزان زدن. پزشکی قانونی یکی از مراجع مهمی است که هر روز با شکایت‌های زنانی که از ضرب و شتم همسرانشان شکایت دارند، مواجه است

خشونت جنسی

خشونت جنسی به هر رفتار ضد اجتماعی که از لمس کردن تا تجاوز را شامل می‌شود، اطلاق می‌شود. این نوع خشونت ممکن است در حوزه زندگی خصوصی، زناشویی و خانوادگی رخ دهد و ممکن است به عنوان اجبار به اطاعت از شوهر یا رابطه محارم با یکدیگر، علیه زن اعمال شود. در عرصه زندگی اجتماعی نیز توسط یک فرد ناشناس محقق می‌شود. (همان، ص ۳۴۶). تجاوز جنسی مردان به زنان مشکلی در جوامع معاصر است. در واقع نوعی رابطه جنسی غیرقانونی مبتنی بر زور و ترس است که قربانی غالباً متجاوز را می‌شناسد و در این شناخت رابطه نسبی و سببی بیشترین نقش را ایفا می‌کند. اگرچه ترس از شهرت

گزارش تجاوز جنسی به زنان را بی‌اعتبار می‌کند، اما بیشتر زنان این وضعیت را بر اساس تجربیات زندگی خود می‌یابند.

خشونت روانی و عاطفی

در تعریف این نوع خشونت آمده است: «هر نوع رفتار مادی و معنوی، فعل یا ترک فعل فعال که موجب افترا، تحقیر شخصیت و لطمه به آبرو، حیثیت و اعتمادبه‌نفس افراد شود». برخی از اشکال تبعیض یا خشونت عاطفی و روانی عبارتند از: آزار و اذیت کلامی، استفاده از الفاظ رکیک و نام‌گذاری، محدود کردن فعالیت‌ها و روابط اجتماعی، از بین بردن حیثیت و عزت‌نفس انسانی، ایجاد احساس گناه در زنان و اتکای مداوم به امرار معاش و تهدید. کنترل تماس‌های تلفنی زن، خواندن یادداشت‌های شخصی زن، حبس و محروم کردن او از امکانات شخصی، توهین به دوستان و خانواده، بازرسی وسایل او، تمسخر، فحاشی، تهدید مداوم به طلاق یا ازدواج مجدد (عظیم زاده، ۱۳۸۴، ص ۱۱۲).

خشونت اقتصادی (مالی)

هرگونه رفتار اقتصادی نامطلوب علیه زنان را تبعیض یا خشونت اقتصادی می‌نامند. یکی از دلایل آزار و اذیت زنان، جنبه اقتصادی آن است، به‌طوری که زنان به دلایل مختلف از جمله وابستگی مالی به همسر، تهدید، حفظ آبرو و حیثیت خود مورد استثمار و استثمار مالی قرار می‌گیرند. قرار داده شده. برخی از اشکال تبعیض اقتصادی علیه زنان را می‌توان نام برد: اجبار زنان به کار در فعالیت‌های خطرناک و مضر، کنترل درآمد زنان، اجبار زنان به فروش اموال خود، جلوگیری از خریدهای خودسرانه، اجازه ندادن زنان به تصمیم‌گیری مالی. به خانواده، نفقه ندادن به زن، دخل و تصرف در اموال گران‌قیمت. (آبسالان، ۱۳۸۹، ص ۱۲۵)

خشونت سیاسی

خشونت سیاسی توسط اهرم‌های قدرت رسمی، یعنی دولت، علیه زنان اعمال می‌شود. این نوع خشونت در نادیده گرفتن حقوق بشر زنان در قوانین و در عدم حمایت از حقوق برابر زن و مرد در سیاست، به ویژه در برنامه‌ریزی فرهنگی دولت، منعکس می‌شود. در قانون، ممکن است کمتر شاهد تبعیض باشیم؛ اما در رفتارهای اجتماعی و فرهنگ قومی و سنتی ما تبعیض‌هایی وجود دارد که به هر حال آثار منفی بر قوانین گذاشته است و باید اقدامات فرهنگی و اصلاحی جدی در قوانین انجام شود. تبعیض جنسیتی در سازمان‌های دولتی بسیار مشهود است. یکی از موارد خشونت سیاسی است.

خشونت اجتماعی

خشونت اجتماعی خشونتی است که ممکن است توسط فردی به فرد دیگر (مثلاً از پدر به فرزند)، توسط گروهی به گروه دیگر (خشونت گروهی شیطنانی در مثلاً اخاذی از یک فرد) یا توسط یک گروه به گروه دیگر (مثلاً اخاذی از یک فرد) انجام شود. به عنوان مثال در درگیری‌های قبیله‌ای رخ می‌دهد. خشونت علیه خود نیز یک موضوع اجتماعی است. خشونت اجتماعی را نمی‌توان از خشونت فرهنگی یا شرایط اقتصادی جدا کرد. در عین حال، تحولات تاریخی هر جامعه نیز بر کمیت و کیفیت خشونت اجتماعی تأثیر می‌گذارد. خشونت اجتماعی از چنان ویژگی‌ها و گستره‌ای برخوردار است که به نظر می‌رسد هرگز

نمی‌توان آمار و اطلاعات دقیقی از کمیت و کیفیت انواع آن (مثلاً خشونت خانگی یا کودک‌آزاری) داشت. در هر جامعه‌ای البته در بین ما که دسترسی به آمار و اطلاعات نسبتاً آسان - یا اصلاً - در هر زمینه‌ای تقریباً غیرممکن است، نمی‌توان میزان و میزان خشونت اجتماعی را به‌درستی تعیین کرد؛ اما از یک‌سو با توجه به زمینه‌ها و علل گسترش خشونت‌های اجتماعی (مثلاً نرخ بالای بیکاری فعلی) و از سوی دیگر با مشاهدات، شنیده‌ها و اخبار رسانه‌های جمعی می‌توان دریافت که خشونت در ایران در حال افزایش است. (اعزازی، ۱۳۷۷، ص ۶۹).

سیاست‌های حقوقی و کیفری خشونت بر علیه زنان در ایران قبل از لایحه حفظ کرامت و حمایت از زنان در برابر خشونت

عدم رسمیت خشونت خانگی

ابتدایی‌ترین حقی که یک زن بزه دیده بعد از خشونت خانگی از جامعه طلب می‌کند جرم انگاشتن این خشونت است. قبل از تصویب لایحه حفظ کرامت و حمایت از زنان در برابر خشونت در حقوق کیفری جمهوری اسلامی ایران، خشونت خانگی به عنوان بزه یا جرم خاص پذیرفته نشده است؛ مثلاً در جمهوری اسلامی ایران جرمی با عنوان «همسر آزاری» موجود نیست و حمایت از زنان در قالب قانون‌های پراکنده که در خصوص خشونت خانگی نیز قابل اجرا است صورت گرفته است. در این زمینه می‌توان از ماده ۳۰۱ قانون مجازات اسلامی نام برد. بر اساس این ماده، «هر کس در اماکن عمومی یا معابر معترض یا مزاحم اطفال یا زنان بشود یا با الفاظ و حرکات مخالف شئون و حیثیت به آنان توهین نماید به حبس از ۰ تا ۳ ماه و تا ۴۴ ضربه شلاق محکوم خواهد شد»؛ یا ماده ۳۰۰ قانون مجازات اسلامی که بیان می‌دارد: «هر کس عالم و عامد، با واسطه ضرب و اذیت زن حامله، موجب سقط جنین وی شود علاوه بر پرداخت دیه یا قصاص حسب مورد به حبس از ۰ تا ۶ سال محکوم خواهد شد» (استاد هاشم، ۱۴۰۱: ۶۳)؛ بنابراین باید اذعان کرد که یکی از مشکلات زنان در جهت جلوگیری از خشونت‌های خانگی عدم وجود قانون مختص این موضوع قبل از تصویب لایحه حفظ کرامت و حمایت از زنان در برابر خشونت بوده است.

ناتوانی در اثبات جرم خشونت خانگی

لازمه فرجام خواهی در محاکم قضایی اثبات جرم است لازمه اثبات جرم ارائه مدارک و مستندات است این موضوع مختص تمام کشورها است از آنجایی که در ایران قبل از لایحه حفظ کرامت و حمایت از زنان در برابر خشونت جرمی تحت عنوان خشونت خانگی وجود نداشته است بزه دیده‌های خشونت‌های خانگی ناچاراً به ادله‌های عمومی اثبات جرم متوسل می‌شدند که بنا به ویژگی‌های خصوص این‌گونه جرم‌ها، دسترسی به این ادله با چالش‌ها و سختی‌های متعددی روبروی بوده است (استاد هاشم، ۱۴۰۱: ۶۵).

بر طبق ماده ۱۶۱ قانون مجازات‌های اسلامی در حالتی که دعاوی شرعی و کیفری از قبیل شهادت و اقرار که موضوعیت دارد ثابت شود قاضی با استناد به آن‌ها رأی صادر می‌کند، مگر آنکه برخلاف آن علم داشته باشد جمله فوق حاکی از این است که شرایطی که قاضی به خلاف ادله شرعی را داشته باشد این ادله موضوعیت خود را از دست می‌دهد تأکید بر ادله کلاسیک اثبات دعاوی در جرم‌های مانند خشونت‌های

خانگی مشکلات بسیاری را برای قربانیان آن به بار می‌آورد. به همین دلیل بسیاری از قربانیان خشونت خانگی از طرح شکایت در مراجع رسمی صرف‌نظر می‌کردند. از نظر قانون‌گذار، تنها شهادتی حجیت و اعتبار دارد که شرعی باشد بر طبق ماده ۱۷۶ قانون مجازات‌های اسلامی گواهی شرعی شهادتی است که شرح آن را دارای حجیت و اعتبار دانسته است بنابراین بیانات و اظهارهای شاهدان که واجد شرایط شهادت شرعی نیستند فقط گوش داده شده و پذیرفته نمی‌شود؛ بماند که شهادت شرعی نیز در صورتی که علمی مخالف شهادت حاصل شد، قاضی را مجبور به اثبات جرم نمی‌کند و گواهی را از درجه اعتبار ساقط می‌کند و دست قربانی خشونت خانگی را از کارایی این ادله خالی می‌گذارد. از سمتی دیگر در جرائم خشونت‌های خانگی، شهادت شاهدین نیز با سختی‌های زیادی تأمین می‌شود. چون جرائم خشونت خانگی معمولاً به صورت پنهانی و در خفا انجام می‌گیرد وجود شاهدان را جهت گواهی منتفی می‌کند؛ از طرفی در حالت‌های که خشونت گر به دلیل ناتوانی در کنترل عملکرد و گفتار خود اقدام به ارتکاب بزه و پرخاشگری فیزیکی در حضور شاهد کند، شاهدین به دلایلی همچون حفظ روابط خود با خشونت گر، ترس از انتقام‌جویی متهم و یا اطرافیانش، بیم سرزنش‌های دوستان و اطرافیان مبنی بر تشدید کدورت‌ها و یا از هم پاشیدن خانواده قربانی و خشونت گر و یا عدم مداخله در مسائل خانوادگی و امثال این‌ها به ندرت حاضر به ادای شهادت می‌شود (اسحاقی، ۱۳۸۸: ۳۳).

نبود منابع و مرجع رسیدگی اورژانسی به خشونت‌های علیه زنان

یکی دیگر از کاستی‌های که در حیطه حقوقی و کیفری در پیشگیری و مداخله و مجازات به هنگام در قانون مربوط به پیشگیری از خشونت‌های خانگی مشاهده می‌شود عدم وجود مرجع رسیدگی سریع به همسر آزاری و خشونت‌های خانگی است. با توجه به اینکه در قانون هیچ ماده و تبصره جهت مجازات‌های مخصوص بزه‌های علیه زنان وجود ندارد به تبع آن مرجع حقوقی ویژه رسیدگی کننده به این جرائم نیز وجود ندارد. اگرچه در همین اواخر اورژانس اجتماعی مستقر در بهزیستی بر موارد خشونت‌های خانگی علیه زنان ورود می‌کند ولی تنها توانایی مداخله پزشکی و روان‌شناختی را دارد. در حالی که هیچ مرجع قانونی رسیدگی کننده فوری به خشونت‌های علیه زنان وجود ندارد.

حمایت‌های ناکارآمد و مشروط

یکی دیگر از مصداق‌های خشونت‌های خانگی بر علیه زنان، تحت فشار اقتصادی قرار دادن این افراد است. مقنن برای حمایت از زنان در این خصوص در ماده ۵۳ قانون حمایت خانواده، عدم تأدیه نفقه در صورت استطاعت مالی مرد و تمکین زن را جرم انگاری نموده است ملاحظه می‌شود که این حمایت وابسته به شرایطی مانند تمکین زن شده است که قرار دادن چنین شرطی از طرف مقنن، با توجه به اینکه الزام زن به تمکین خاص در روابط زناشویی می‌تواند از مصادیق خشونت خانگی محسوب شود، قابل تأمل به نظر می‌رسد و گواهی اینکه قانون‌گذار نسبت به حمایت واقعی از زنان در برابر مصادیق خشونت خانگی، سیاست مناسب و کارآمدی را اتخاذ نموده است (استادهاشم، ۱۴۰۱: ۶۷). به نظر می‌رسد که در نظر گرفتن چنین مجازات‌های نه تنها جنبه حمایتی و پیشگیرانه از زنان در مقابل خشونت‌ها را ندارد بلکه گاهی این قوانین خود باعث مضاعف شدن خشونت‌ها بر علیه زنان می‌شود؛ به عنوان نمونه در جرم ترک انفاق با

رفتن مرد به زندان، نیاز زن برطرف نمی‌شود بنابراین باید در قانون حمایت‌های خاصی در این مورد در نظر گرفته شود

سیاست‌های حقوقی و کیفری خشونت بر علیه زنان در ایران بعد از لایحه حفظ کرامت و حمایت از زنان در برابر خشونت

در راستای تحقق اصول و آرمان‌های قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در جهت حفظ کرامت و منزلت زنان، حمایت از زنان در برابر اقسام مختلف رفتارهای خشونت‌آمیز، تحکیم مبانی خانواده و حفاظت از کیان آن، پیش‌بینی تدابیر، اقدامات، خدمات و توانمندسازی‌های لازم برای حمایت از زنان در برابر خشونت، تعیین تکالیف دستگاه‌ها و نهادهای متولی امر مبارزه با خشونت علیه زنان، تمهید ساختار منسجم برای هماهنگی و نظارت بر فعالیتهای دستگاه‌های اجرایی در این زمینه، جرم‌انگاری اشکال جدید مزاحمت و تعدی به حقوق زنان و تعیین ضمانت‌اجراهای مناسب برای آن و تنقیح و انسجام قوانین مختلف و پراکنده در سال ۱۳۹۹ لایحه‌ای تحت عنوان **لایحه حفظ کرامت و حمایت از زنان در برابر خشونت** تقدیم مجلس شورای اسلامی گردید که بعدها پس از چندین بار ویرایش و ... شده است که هم‌اکنون در نوبت صحن علنی مجلس قرار دارد. به طور کلی اهداف این لایحه تأمین امنیت و صیانت از کرامت بانوان، تحکیم بنیان‌های خانواده، افزایش سطح آگاهی عمومی و آموزش‌های اختصاصی در زمینه مقابله با بزه و ارتقا شاخص‌های دادرسی بانوان است (خاقانی، ۱۳۹۹: ۱۰۸). البته باید خاطر نشان شد که مطالب آورده شده بر اساس زمان اجرا این لایحه به صورت کامل است که فعلاً به صورت کامل عملیاتی نشده است.

ایجاد صندوق تأمین و حمایت از زنان آسیب‌دیده

یکی از نقاط قوت این لایحه ملزم کردن قوه قضاییه و سایر نهادها در جهت تأسیس و تقویت نهاد حمایت از زنان در معرض خشونت یا خشونت دیده است. بر طبق تحقیقاتی مشخص شده است که وجود نهاد مستقل حمایتی از زنان در برابر خشونت به صورت فوری تأثیر زیادی در کاهش خشونت‌های خانگی بر علیه زنان می‌شود (مینچلا و همکاران، ۲۰۲۱: ۱۰۱۵). طبق ماده ۸ تبصره ۲، تأسیس صندوق حمایت از زنان خشونت دیده یا در معرض خشونت، با هدف حمایت و جبران خسارت آنان در مواردی نظیر زیر انجام می‌شود.

الف - پرداخت تفاضل دیه در صورتی که زن به قتل رسیده و قاتل مرد است و اولیای دم زن مقتول جهت انجام قصاص به تشخیص قاضی اجرای احکام، توانایی پرداخت تفاضل دیه را ندارند؛

ب - تأمین هزینه‌های درمانی، آموزش مهارت‌های زندگی و مهارت‌های شغلی در طول مدت حبس برای زنان زندانی.

تدوین برنامه درسی در مدارس در جهت مدیریت اختلافات و حفظ کرامت زنان در جهت جلوگیری از خشونت

یکی از مشکلاتی که امروزه گریبان گیر جوامع در حال توسعه است عدم آگاهی از خشونت‌های خانگی و یا حتی تعریف و شناسایی آن است همچنین در این جوامع به واسطه عدم آگاهی، مدیریت رفتاری در جهت

جلوگیری و کاهش خشونت‌ها وجود ندارد. لذا در این لایحه آموزش و پرورش در فصل چهارم و ماده ۱۶ مکلف به انجام اقدامات ذیل گردیده است

۱- تدوین و اجرای برنامه‌های درسی مناسب در دوره‌های مختلف تحصیلی در دو حوزه شناختی و رفتاری دانش آموزان نسبت به چگونگی مدیریت اختلافات و حفظ کرامت و حمایت از زنان در برابر خشونت در محیط خانواده و جامعه.

۲- تهیه و تدوین متون آموزشی مناسب و برگزاری دوره‌ها و کارگاه‌های آموزشی برای معلمان، والدین و سرپرستان قانونی با هدف توانمندسازی و ایجاد و ارتقای مهارت‌های اجتماعی مانند مهارت گفت‌وگو، مهارت مؤثر کاهش استرس و خشونت به ویژه قابلیت حل مسئله و کنترل خشم، با استفاده از ظرفیت انجمن اولیا و مربیان و مرکز آموزش نیروی انسانی.

۳- توسعه مراکز خدمات مشاوره‌ای جهت شناسایی و اصلاح به‌موقع اختلالات روانی و رفتاری دانش آموزان و ارائه خدمات مشاوره‌ای - تربیتی به آنان.

۴- رصد و پایش مستمر وضعیت آسیب‌های اجتماعی و خانوادگی جهت شناسایی دانش آموزان در معرض

خشونت و هدایت آنان به مراکز موضوع بند (۳) این ماده و رصد مستمر اثربخشی مداخلات.

۵- ارائه خدمات مشاوره‌ای مستمر به خانواده‌های دانش آموزان آسیب‌پذیر و آسیب‌رسان به ویژه در حاشیه شهرها و مناطق کمتر توسعه یافته.

۶- توسعه تعاملات بین بخشی و بهره‌گیری از ظرفیت‌های مشاوره‌ای و درمانی موجود در سایر دستگاه‌ها جهت مداخله مؤثر و پیشگیری از رفتارهای پرخطر و پرخاشگرایانه دانش آموزان.

۷- پذیرش دانش آموزان دختر بی‌سرپرست یا بد سرپرست موضوع این قانون در مراکز شبانه‌روزی تحصیلی، پس از تأیید مددکار اجتماعی و با معرفی سازمان بهزیستی کشور.

۸- تهیه دستورالعمل‌ها و اتخاذ تدابیر لازم جهت پیشگیری از وقوع خشونت علیه دانش آموزان دختر در مراکز آموزشی.

۹- توجه ویژه به تربیت دینی و اخلاقی دانش آموزان و شکل‌دهی مناسب به هویت رفتاری آنان.

۱۰- رصد وضعیت دختران بازمانده از تحصیل یا ترک تحصیل کرده و اتخاذ تدابیر لازم برای ادامه و جبران تحصیل آنان با همکاری سایر دستگاه‌های مربوط.

جرائم حیثیتی، روانی، توهین

یکی از بخش‌های مثبت این لایحه وارد شدن به بحث جرائم حیثیتی و روانی و توهین‌ها است در این لایحه هرگونه تهدید افشای اسرار یا تهدید به ضرر جسمی و قتل مجازاتی در نظر گرفته شده است که در قوانین قبلی مشاهده نمی‌شد در ماده ۴۴ این لایحه بیان شده است که رابطه مادون با زنی که اکراه داشته باشد پیگرد قانونی می‌تواند داشته باشد.

شناسایی، پذیرش و نگهداری ارائه خدمات تخصصی و توانمندسازی زنان در معرض خشونت یا خشونت دیده

ماده و ۲۹ و تبصره ۹ ماده ۱۶ این لایحه شناسایی، پذیرش و نگهداری و ارائه خدمات تخصصی به زنان خشونت دیده و فرزندان آن‌ها در صورت لزوم به سازمان بهزیستی واگذار شده است که از محاسن این لایحه می‌تواند باشد تدبیری که وابستگی بانوان را به خانه شوهر که محل خشونت است کاهش می‌دهد و دغدغه فرزند داری و محل نگهداری را تأمین می‌کند.

همچنین در ماده ۷۱ مقرر شده است که قبل از صدور حکم ظن قوی بر تکرار ضرب و جرح، آسیب و بزه بیشتر یا اعمال فشار بر زن یا فرزندان وجود داشته باشد قاضی برحسب موقعیت چند دستور حمایتی و حفاظتی می‌تواند صادر کند.

تأسیس واحد ویژه تأمین امنیت بانوان در کلانتری‌ها

در این لایحه بر طبق ماده ۲۵ نیرو انتظامی مکلف به تأسیس واحد ویژه تأمین امنیت بانوان در کلانتری‌ها و همچنین تهیه دستورالعمل رفتاری با زنان مورد خشونت شده است. این ماده می‌تواند با تأسیس واحد ویژه امنیت بانوان شرایط دخالت فوری در خشونت‌ها را فراهم کند که در پیشگیری و مداخله سریع و به‌موقع بسیار کارساز خواهد بود.

بر طبق ماده ۲۵ لایحه صیانت، کرامت بانوان در برابر خشونت نیروی انتظامی در راستای تحقق اهداف این قانون مکلف است اقدامات زیر را انجام دهد:

۱- ایجاد واحد ویژه تأمین امنیت بانوان در کلانتری‌ها
 ۲- در صورت ضرورت، اختصاص کلانتری‌های ویژه به تعداد لازم در مراکز استان‌ها و یا شهرستان‌ها با به‌کارگیری

پلیس زن و دیگر نیروهای آموزش دیده به‌منظور حسن انجام وظایف ضابطان در فرآیند پذیرش و رسیدگی به موارد موضوع این قانون

۳- تأمین و تربیت نیروهای متخصص و تهیه دستورالعمل‌های رفتاری و متون آموزشی و تقویت دانش و مهارت

۴- مراقبت و انجام اقدامات حمایتی اولیه و معرفی بزه دیده به مراکز حقوقی، حمایتی، بهداشتی و درمانی و اعزام آن‌ها در صورت ضرورت به مراکز نگهداری با رعایت ضوابط شرعی و قانونی

۵- شناسایی کانون‌های عمومی آسیب‌ها و پرخطر در حوزه خشونت علیه بانوان و اتخاذ تدابیر لازم برای مداخله فوری در موارد مواجهه با نقض این قانون

۶- همکاری با مراکز حمایتی به ویژه اورژانس اجتماعی و مراکز اسکان موقت

تعیین مجازات برای اجبار زنان به ازدواج (خون بس)

بر طبق ماده ۵۳ لایحه صیانت، کرامت بانوان در برابر خشونت سو استفاده از حقوق ناشی از ولایت، قیمیت، وصایت و سرپرستی از طریق وادار کردن زنان به ازدواج یا طلاق بدون رضایت به هر دلیلی از جمله حل و فصل اختلافات مانند ازدواج مبادله‌ای، ازدواج ناشی از خون بس یا اختلافات خانوادگی طبق این لایحه ممنوع است و مرتکب مجازات حبس یا جزای نقدی درجه شش محکم می‌شود.

استفاده از ظرفیت برخی دستگاه‌ها و نهادها برای تأمین امنیت زنان در لایحه حفظ کرامت و تأمین امنیت زنان

بر طبق ماده ۴ و ۵ و ۶ و ۷ در لایحه حفظ و صیانت از کرامت و تأمین امنیت بانوان در برابر خشونت از ظرفیت دستگاه‌های مانند وزارت علوم، وزارت بهداشت، شهرداری‌ها، وزارت آموزش و پرورش جهت حفظ کرامت و امنیت بانوان مورد استفاده قرار گرفته است که هرکدام از این سازمان‌ها دارای وظایفی می‌باشند.

جرایم علیه زنان و مقابله کیفری با آن در لایحه تأمین امنیت زنان

همیشه این سؤال مطرح است که آیا نظام عدالت کیفری در مبارزه با خشونت خانگی ساختار مناسبی دارد یا خیر؟

در پاسخ به این سؤال دو دیدگاه وجود دارد:

الف- دیدگاه اول، رد برخورد با بدرفتاری با زنان با توسل به قوانین جزایی، بر مصالحه، میانجی‌گری یا درمان یا خدمات رفاهی تأکید دارد و مداخله قانون از طریق بازداشت، تعقیب و مجازات را رد می‌کند. قانون جزا فقط در شدیدترین موارد خشونت و به عنوان آخرین راه حل مورد توجه قرار می‌گیرد.

ب- دیدگاه دوم تعارض خانوادگی را جرم می‌داند. حامیان پرونده او تلاش کرده‌اند تا رونوشت واقعی این بیانیه را به صورت آنلاین در دسترس قرار دهند.

طرفداران دیدگاه اول استدلال می‌کنند که حقوق کیفری در حال حاضر ماهیت مجازات دارد و ممکن است به ندرت شامل برنامه‌های آموزشی باشد. برنامه‌هایی که به عنوان مثال می‌توانند مردان را برای کنترل پرخاشگری آموزش دهند.

طرفداران رویکرد کیفری نیز بر این باورند که دستگیری، تعقیب، محکومیت و مجازات فرآیندهایی هستند که به‌وضوح محکومیت رفتار مجرم از سوی جامعه را نشان می‌دهند و بر مسئولیت شخصی وی در قبال اعمال و رفتار وی تأکید می‌کنند.

راهکارهای پیشگیری از خشونت علیه زنان بر طبق لایحه صیانت، کرامت و تأمین امنیت زنان اقدامات فرهنگی

باید قبول کنیم که فرهنگ در تعالی حقوق تأثیرگذار است، در واقع زمانی که فرهنگ می‌تواند در تعالی حقوق مؤثر باشد، محورهایی را برای این تأثیرگذاری تصور کنیم. برای مثال نقش آگاهی‌بخش فرهنگ که می‌تواند زمینه‌های مساعد جهت به قواعد و مقررات حقوقی را از بین ببرد، از اساس به عنوان ابزاری برای آگاهی‌بخشی یا یکی از منابع و مقدمه‌های واجب پیشگیری از جرم در جامعه مطرح شود. نقش دیگری که برای فرهنگ و تأثیر آن بر حوزه حقوقی می‌توان قائل شد نقش هنجارساز فرهنگ است. هنجارسازی جامعه از راه فرهنگ یکی از کارهایی است که می‌تواند به پیشگیری از وقوع جرم کمک کند. محور دیگری که فرهنگ می‌تواند در آن مؤثر باشد، نقش بسترساز فرهنگ است که فرهنگ می‌تواند به عنوان بستری مناسب به منظور توسعه هنجارهای حقوقی یا مسائل مربوط به پیشگیری مطرح شود. نقش نهادساز فرهنگ امری انکارناپذیر است (شاه جهان پور، ۱۳۹۶: ۶۱).

الف- ارتقاء سطح آگاهی

یکی از روش‌های اصلی و بنیادی در کاهش بزه دیدگی ارتقای آگاهی است بر طبق ماده ۲۴ تبصره ۲ وظیفه شهرداری‌ها ارتقای آگاهی شهروندان و آموزش مهارت‌های زندگی و اطلاع رسانی از مراکز حمایتی به منظور افزایش امنیت بانوان است. همچنین در بخش اهداف این لایحه این گونه آمده است که هدف این لایحه افزایش سطح آگاهی عمومی و آموزش‌های اختصاصی در زمینه مقابله با بزه است.

ب- ترویج ارزش فرهنگی

بر طبق ماده ۱۸ وزارت فرهنگ و ارشاد در راستای تکالیف خود در تبصره ۶ ملزم به طراحی و اجرای برنامه‌های آموزشی و فرهنگی لازم به منظور ارتقای سطح فرهنگ عمومی و در خصوص پرهیز از خشونت و صیانت از کرامت و امنیت بانوان از طریق مبانی مختلف شده است که این برنامه‌ها می‌تواند باعث گسترش ارزش‌های فرهنگی و فرهنگ‌سازی در جهت مقام زنان گردد.

پ- کاهش فرصت‌های بزه آفرینی

یکی از راه‌های کاهش بزه و خشونت بر علیه زنان کاهش فرصت‌های بزهکاری در جامعه است به ویژه در مورد بانوان، چون زمانی هست که زنانی از طریق رفتارهای تحریک‌زا، زننده و ... باعث فراهم شدن زمینه بزه و خشونت بر علیه خود بشوند (میلانی، ۱۴۰۰: ۶۸). در لایحه صیانت، کرامت و تأمین امنیت بانوان در تک‌تک ماده‌های خود سعی شده است.

تدابیر آموزشی

یکی از روش‌های که در لایحه صیانت، کرامت و تأمین امنیت بانوان بر آن تأکید شده است تدابیر آموزشی از طریق برنامه‌های تحصیلی آموزش و پرورش طبق ماده ۱۶ و حمایت از سوادآموزی و تدابیر آموزشی توسط وزارت بهداشت بر طبق ماده ۱۸ و تدابیر آموزشی ماده ۱۷ توسط وزارت علوم درصدد جلوگیری و کاهش خشونت است.

خدمات اقتصادی و مالی

همان‌طور که فقر و نیازهای مالی خود باعث بسیاری از جرائم می‌شود گاهی باعث قربانی شدن زنان نیز می‌شود زنانی در جامعه وجود دارند که به علت ناتوانی در تأمین مالی و اقتصادی خود خشونت و تحمل آن را به جان خود می‌خرند؛ به همین منظور در این لایحه تدابیری مانند:

ایجاد اشتغال برای بانوان در جهت جلوگیری از سوءاستفاده‌های احتمالی طبق ماده ۲۱ تبصره ۸

امکان تأمین خسارت و نفقه و دیه توسط صندوق حمایت از زنان بر طبق ماده ۶۷

خدمات پزشکی و درمانی

تأمین نیازهای پزشکی و اورژانسی زنان آسیب‌دیده از خشونت از واجبات حمایتی این زنان است که در این لایحه وزارت بهداشت طبق ماده ۲۰ ملزم به موارد ذیل شده است

۱- تقویت و گسترش واحدها و مراکز تخصصی بهداشتی، درمانی، مشاوره و روان‌پزشکی برای بانوان

۲- تربیت و تأمین نیروهای متخصص و تهیه برنامه‌ها و متون آموزشی برای تقویت دانش و مهارت ارائه‌دهندگان خدمات بهداشتی، درمانی، مشاوره و روان‌پزشکی در مواجهه با بانوان موضوع این قانون

۳- تهیه دستورالعمل‌های رفتاری برای پزشکان، کارکنان مراکز درمانی و ارائه دهندگان خدمات بهداشتی و درمانی به بانوان موضوع این قانون در ماده ۲۱ نیز وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی ملزم به تأمین پوشش بیمه فراگیر برای بانوان خانه‌دار شده است.

۴- مکلف نمودن مراکز درمانی دولتی به پذیرش و درمان فوری بانوان موضوع این قانون و مستندسازی آسیب‌های وارد شده و معاف نمودن آن‌ها از پرداخت هزینه‌های درمانی

۵- مکلف نمودن مراکز درمانی به انجام اقدامات حمایتی اولیه و معرفی زن بزه دیده به مراکز اورژانس اجتماعی و دیگر مراکز حمایتی با رضایت وی

خدمات اجتماعی

در این بخش وزارت علوم بر طبق ماده ۱۷ تبصره ۱ ملزم به تدوین برنامه‌های تحقیقاتی کلان و خدمات اجتماعی جهت کاهش خشونت علیه زنان شده است. همچنین بر طبق ماده ۲۶ تبصره ۵ سازمان‌های زندان ملزم به تقویت مراکز مراقبت پس از خروج، به‌منظور بهبود ارائه خدمات اجتماعی و روند بازپذیری بانوان مددجو شده است.

بحث و نتیجه‌گیری

رو هدف پژوهش بررسی تأثیر لایحه صیانت، کرامت و تأمین امنیت زنان در کاهش خشونت‌های اجتماعی و خانواده بود؛ بانوان نیمی از جمعیت ایران را تشکیل داده‌اند که در جامعه همواره مورد ظلم و تعدی مردان واقع شده و حقوق آنان نادیده انگاشته شده است. در بسیاری از جوامع، زنان در معرض خشونت هستند. آن‌ها نه تنها قربانی خشونت مردانه هستند، بلکه ترس از رویارویی با این خشونت در تمام طول زندگی آن‌ها را تحت‌الشعاع قرار داده است.

مطالعات در قانون کیفری و حقوقی جمهوری اسلامی ایران نشان داد که قبل از تصویب لایحه تأمین حمایت و صیانت از کرامت بانوان در برابر خشونت‌ها قانون مختص و ویژه زنان وجود نداشته است ولی با تصویب لایحه مذکور با توجه به ماده‌های این لایحه امیدها در جهت پیشگیری و حمایت و مداخله به هنگام در برابر خشونت‌ها علیه زنان جلوه‌گر شده است. در واقع لایحه صیانت و کرامت و تأمین امنیت بانوان در برابر خشونت جهت برآورد و پر کردن خلأهای قانونی در مورد زنان در ایران است که طراحان این لایحه به دنبال سیاستی جامع برای حمایت از بانوان در برابر هرگونه خشونت می‌باشند (میلانی، ۱۴۰۰: ۶۷). البته اگرچه تا اکنون یعنی تألیف این مقاله این لایحه به طور کامل اجرایی نشده است ولی با کمی مطالعه مشخص شد که لایحه مذکور در تأمین آگاهی‌ها و آموزش در جهت جلوگیری از خشونت‌های خانگی علیه بانوان به شرط اجرایی صحیح مناسب خواهد بود. در لایحه مذکور شکاف قانونی مبنی بر وجود یک مرکز رسیدگی فوری به شکایت زنان آسیب‌دیده درک شده و تدبیر تأسیس کلانتری ویژه امنیت بانوان اندیشه شده است که در رسیدگی اورژانسی به مشکلات این‌گونه افراد بسیار مهم و مفید خواهد بود. همچنین با تدوین محتوای درسی بر اساس این لایحه و گنجاندن آن در کتاب‌های درسی گام بلندی در جهت آگاهی و آموزش مدیریت رفتارهای خشونت‌زا فراهم خواهد شد که به نوبه خود باعث

کاهش خشونت علیه افراد به خصوص بانوان خواهد شد. به صورت کلی بدون توجه به برخی کاستی‌ها در این لایحه این لایحه را می‌توان سرآغاز مناسبی در جهت توسعه عدالت اجتماعی و حقوقی بر پیشگیری از خشونت علیه زنان دانست.

مشارکت نویسندگان

پژوهش حاضر حاصل اقتباس از رساله دکتری نویسنده اول بود که توسط معاونت پژوهشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اردبیل به تصویب رسیده است. نویسندگان این پژوهش در مفهوم‌سازی، روش شناسی، گردآوری داده‌ها، پیش‌نویس، ویراستاری و نهایی سازی نقش یکسانی داشتند.

تضاد منافع

هیچ‌گونه تضاد منافی بین نویسندگان وجود ندارد.

منابع

- استادهاشم، فاطمه. (۱۴۰۱). سیاست کیفری ایران در خصوص خشونت خانگی علیه زنان با تأکید بر قتل نفس. *فقه جزای تطبیقی*، ۲(۲): ۶۳-۷۴.
- اسحاقی، محمد. (۱۳۸۸). مجازات فرزند کشی از دیدگاه قرآن. *مجله پژوهش دینی*، ۱۸: ۳۳-۵۰.
- اعزاز، شهلا. (۱۳۸۱). خشونت خانوادگی، زنان کتک خورده، انتشارات سالن، تهران.
- خاقانی اصفهانی، مهدی. (۱۳۹۹). ظرفیت سنجی لایحه قضایی «تأمین امنیت بانوان در برابر خشونت» در تحکیم حق سلامت کودکان. *پژوهش‌نامه زنان*، ۱۱(۳۳): ۹۱-۱۰۹.
- رهگشای، حمیده. (۱۳۹۵). «نقش مداخله دولت در خشونت خانگی علیه زنان از منظر حقوق بشر»، فصلنامه مطالعاتی صیانت از حقوق زنان، ۴: ۱۴۹-۱۲۱.
- سلیمانی، ابودر، دل پیشه، علی، احمدی، علیرضا، خادمی، ناهید، جعفری نیا، بهزاد، و سایه میری، کوروش. (۱۳۹۴). بررسی میزان شیوع خشونت علیه زنان باردار در ایران: مطالعه‌ی مرور نظام‌مند و فرا تحلیل. *مجله پرستاری و مامایی*، ۱۳(۱۱): ۹۸۶-۹۷۳.
- شاه جهان پور، سعید. (۱۳۹۶). نقش فرهنگ در پیشگیری از جرم. *قانون یار*، ۴(۱): ۱۲-۲۴.
- شریفی، الهام، فتحی، سروش، محمدی قره قانی، محمدعلی، و سفیری، خدیجه. (۱۴۰۱). تحلیل محتوای کیفی مصوبات مجلس شورای اسلامی با محوریت زنان در بازه زمانی بیست ساله (۱۳۷۶ تا ۱۳۹۶). فصلنامه علمی- پژوهشی زن و جامعه، ۱۳(۵۰): ۶۷-۸۴.
- محمدی اصل، عباس. (۱۳۹۰). جنسیت و خشونت، انتشارات گل آذین.
- میلانی، علیرضا. (۱۴۰۰). چالش‌های کیفری لایحه صیانت، کرامت و تأمین امنیت بانوان در برابر خشونت. *پژوهشنامه فقهی حقوقی زنان و خانواده*، ۱۵(۲۵): ۶۷-۹۱.
- یوسفی اشکوری، حسن. (۱۳۷۷). *تفکر و خشونت*، نشر کیان.

نجفی ابرندآبادی، علی حسین، و هاشم بیگی، حمید، (۱۳۷۷) دانشنامه جرم شناسی، چاپ اول، انتشارات دانشگاه شهید بهشتی.

نجفی ابرندآبادی، علی حسین، (۱۳۸۳) تقریرات درس جرم شناسی، تنظیم محمدکاظم تقدیر، انتشارات دانشگاه شهید بهشتی

References

Khaerul Umam Noer, Siti Chadijah, Endang Rudiatin, There is no trustable data: the state and data accuracy of violence against women in Indonesia. *Heliyon journal*, 7, 12, 2021, e08552, <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2021.e08552>.

Sonia Minchella, Aurora De Leo, Daniela Orazi, Lucia Mitello, Irene Terrenato, Roberto Latina, Violence against women: An observational study in an Italian emergency department, *Applied Nursing Research*, Volume 58, 2021, 151411,

***

Investigating the effect of the protection, dignity and security of women bill in reducing social and family violence

Saeed. Namdar¹, Anahita. Seyfi*² & Iraj. Goldouzian³

Abstract

Aim: One of the important issues of human rights is the issue of violence against women. Due to the fact that dealing with all forms of violence is important, but domestic violence is the most important example of violence, the focus of governments and actions due to its prevalence in the countries of the world and due to the serious physical and mental harm it causes to women. There are solutions in both domestic and international fields. Violence actually includes any kind of physical, mental, sexual violence, etc. in the family and society, Investigating the effect of the protection, dignity and security of women bill in reducing social and family violence. **Methods:** The method of this article is descriptive. **Results:** The results of the article indicate this, in case of the approval and implementation of the bill for the protection of dignity and ensuring the safety of women through measures such as the establishment of a women's protection fund, a special unit for women's security in police stations, the criminalization of blood, and the use of the capacity of some agencies. And the institutions to ensure the safety of women in the bill for preserving the dignity and ensuring the safety of women, criminalizing any type of violence in the bill,... can be effective and useful in reducing violence in the family. In case of the final approval of the bill for preserving the dignity and ensuring the security of women against violence in the parliament. **Conclusion:** the convicted person cannot pay the ransom of the victimized woman, a fund is foreseen to pay the damages of the women. In this bill, certain innovations are introduced such as criminalization of certain behaviors that have been criminalized so far. It didn't seem to exist.

Keywords: *women, security, domestic violence, government intervention, women's dignity protection bill*

---

1. Department of Law, Ardabil Branch, Islamic Azad University, Ardabil, Iran

2. **Corresponding Author:** Department of Women's Studies, Allameh Tabatabai University, Tehran, Iran

Email: a.seifi@atu.ac.ir

3. Department of Law, University of Tehran, Tehran, Iran